

พระมหากษัตริย์

สยาม

โองการแห่งพระราชาประเทศ

พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว

พระโอรส

สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาบำราบปรปักษ์

พระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระนเรศวรมหา

มหาราช

ณ วันที่ ๒๖ เดือน ๕ พ.ศ. ๒๔๖๖

๒๔๖๖

๖

กรมพระ: ตำราฉบับภาพ

อัครธรรมาธิบดีการ สยามวิปัสสนากรรมฐาน

มโหฬารราชภัฏดุษฎีสาร สหการประศาสน์การสงฆ์

วรรณกรรมปัญญศึกษาวิชชา นันทารามวิปัสสนากรรมฐาน

พระรัตนตรัยคุณธาดา อุดมเทพานุภาพพจนานุกรม

โคลงเรื่องพระราชประวัติ

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

พระนิพนธ์

สมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระยาวชิรญาณวโรรส

พระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระนเรศวรวรฤทธิ

โปรดให้พิมพ์

ณ ๔
เมษายน พ.ศ. ๒๔๖๘

พิมพ์ที่โรงพิมพ์โสภณพิพรรฒธนากร

เลขที่ ๑๖.

เลขหมู่ ๗.๕๗

๖๖๖๖๖

NATIONAL LIBRARY OF THAILAND

31111005350614

อโรโค สุขโต โหหิ
สห สพเพหิ ฌาติภ
ชากาจิ กุสลา ตุยาสา
สุเขน สีขุณตัม สทา

ขอท่านจงปราศจากโรค มีความสุข กับด้วย
ญาติทั้งหมด ความหวังดีของท่านสิ่งใดสิ่งหนึ่ง จง
สำเร็จอย่างง่ายดาย เทอญ.

น.เวศโรภร.

วันที่ ๑ เมษายน พระพุทธศักราช ๒๕๖๘

คำโคลงเรื่องพระราชประวัติ
พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว

๔ แกล้งเรื่องพระบาทเจ้า จอมภพ
มกุฎเกล้าปรารถนา เริ่มต้น
แต่ผนวชเท่าครบ ปรีวัตร
จนสวรรคตยัง ยกข้อธรรมแสดง ฯ

๕ ท่านนั้นเรียนปฎิภาณ นานกาล
พระพุทธรูปอาจารย์ บอก
ทรงมคธชำนาญ แปลเปรื่อง
ธรรมบทที่ป็นนี้ ทราบแจ้งเดิมมา ฯ

๖ วินัยทรงทราบได้ ก่อนทรง ผนวชเอย
ปฏิบัติอย่างใดตรง คัดอ้อม
น้อมจิตต์ผนวชประสงค์ หามุ่ง ผลนา
การปฏิบัติคัดค้อม ท่านนั้นหลักหนี ฯ

- ๑ บัวอกนศกไท้ บรรพชา
 หนึ่งหนึ่งแปดหกตรา ศกตั้ง
 ประทับอยู่วัดมหา ชาติรุ่ง สามเอย
 ทำอุปัชฌายวัดตั้ง ครอบถ้วนหลักลา ฯ
- ๑ สมอรายเมื่อเพื่อ จำศีล สามเอย
 ทรงศึกษาคำรัส ได้ข้อ
 สมภารท่านไม่ถนัด ปาฐกฐี กถาเอย
 อ้างแต่ลัทธิอื่น ว่าเจ้าคุณสอน ฯ
- ๑ ทรงสังเวกเหตุนั้น เปนมุล
 เอาใจมาถือทุน แบกไว้
 วิชาไม่เกื้อกูล เปนประโยชน์ ตนนา
 ความโง่โง่ไม่ได้ เทียบคล้ายเดียรรถีย์ ฯ
- ๒ จึงเสด็จคืนกลับยัง มหาธาตุอีกครั้ง
 เพื่อได้เล่าเรียน คั่นถา ฯ

- ๑ ทรงวิสุทธิมคค์ให้ วันหนึ่งเปิดลานใต้
ไม่ต้องชักนำ เลยนา ฯ
- ๕ เรือนจนสังฆราชสิ้น วิชา ลงแฮ
ของแปลกไม่มีมา อีกแล้ว
จึงไปศึกษาอา จารย์ภู วิเชียรเอย
ลัทธิเปรียบเหมือนแก้ว เลือยคล้าคำสอน ฯ
- ๒ พระวิเชียรมอคม้วย อาจารย์ลับดับด้วย
แต่นั้นท่านคิด บอกสอน ฯ
- ๑ เปรียญจึงมากขน คนใดใจมั่นคง
แอบด้อมคอยฟัง มากนา ฯ
- ๕ คนศรัทธาบวชขึ้น มากหลาย
สามสิบมีเศษปลาย กว่าแล้ว
คิดกลับวัดสมอราย ตั้งคณะ
ธรรมยุติกาแพรว เพริศพร้อมโทขาล ฯ

๑ สมบูรณ์บริษัทพร้อม มากหลาย
 เณรพระทั้งหญิงชาย พวkb้าน
 จำศีลเทศน์บรรยาย บุญบาป
 คนแน่นลือแผ่สำราญ ตลอดบ้านบางส่วน ฯ

๑ วังหน้าท่านก่อเกื้อ อุปถัมภ์
 ดำหนักคล้ายโรงธรรม ปลุกสร้าง
 มีเกรงใหญ่ประจำ กลางแถบ ถนนนา
 ห้ากู่ร้ายข้าง นานนั้นหอไตร ฯ

๑ เปரியมามากขึ้น หลายองค์
 สำเร็จดังประสงค์ ท่านไท้
 สงเคราะห์สั่งสอนตรง บเพ่ง ลาภนา
 แสวงแต่ชอบธรรมให้ ถูกต้องบาลี ฯ

๑ จิงมีนามเรียกร่อง กันมา
 ธรรมบุตติกคณา กล่าวชี้
 เป็นผู้พวกลแสวงหา ความชอบ ถูกเฮย
 ของพิบัติเก่า มละทั้งสละเสีย ฯ

๑ อยู่มาตั้งวัน ชำนาญ
 จนกระทั่งถึงกาล เท่านั้น
 ขึ้นห้าค่ำพุทธวาร เดือนยี่ วอกเฮ
 หนึ่งหนึ่งเก้าแปด ศกท้ายอัฐประสงค์ ฯ

๑ เรือกระบวรแห่ไท้ เสด็จมา
 ทรงสถิตนอา วาสแล
 บวรนิเวศมหา สถานสุข เกษมเอย
 เรืองพระเกียรติจรัสแม่ เทียบคล้ายสุริยัน ฯ

๑ ภิกษุตามเสด็จห้า สิบครบ
 ปีใหม่ร้อยบรรจบ เคลื่อนไคล
 ร้อยสามสิบเต็มลบ จนกระทั่ง
 ไขว่ใหญ่ระกาไขว่ เพ้าสิ้นสุดกาล ฯ

๑ ปีโกเจิญท่านไท่ จินศรี
 มาสถิตงามดี มุขหน้า
 กาไหล่พระรัศมี ผั่งเนตร
 เพ็ชรอุณาโลมhra ร่วงร่วงติตถวาย ฯ

๑ ปัดทองหลวงราษฎรบ้าง ท้องค้
 สำเร็จดังประสงค์ เพริศพรั่ง
 ปฏิบัติท่านทรง แร่เรียบ
 บุญบ่ห่อนหย่อนทั้ง คำเข้ครวทำ ฯ

๑ สิบสี่ปีแต่ตั้ง ปฏิบัติ
สงเคราะห์สอนบริษัท ทัวหน้า
อาวาสวิหารจัด แปลงทุก ปีเย
การกิจบให้เข้า แปลกขึ้นทุกปี ฯ

๑ ปีจอพอสุดสิ้น สุรทิน
พระนั่งเกล้าภูมินทร์ ล่วงแล้ว
เสนาบึงใหญ่ผืน พุดปลูก ษาเย
ทูลกระหม่อมพระเกล้า ผนวชสร้างครองถวัลย์ ฯ

๑ จิงบัญชาสั่งเจ้า หมื่นศรี
เสาวรักษ์ราชภักดี รับเมื่อ
ไปเชิญเสด็จจอมตรี ภพนาค
เสวยมไหศวรรย์เชื้อ ก่อสร้างสืบวงศ์ ฯ

๑ ขุนนางมาอ่อยอ่อน ขาหนา
 ให้ปรีว้ตรออกมา ช่วยเกอ
 ราชกิจพระราชา ก้อนว่าง
 ตรัสกฤษฎ์ท่านเมอ ผ่านพนภูมิเถลิง ฯ

๑ สรงน้ำพระศพเจ้า เสด็จจาก วัดเอย
 อาวาสวิหารหาก มละแล้ว
 คำเจ้าใหญ่ไยมาก ถวายสัตย์ ท้วน
 ตรงพักตรพุทธรัตนแก้ว พรั่งพร้อมสืบสงฆ์ ฯ

๑ ลาผนวชวัดพระแก้ว โบสถ์สถาน
 เสด็จประทับสำราญ แรคนั้น
 คลังสุภรัตนภูบาล เนาสถิต
 ที่พลับพลาฝากัน เทบใกล้โรงแสง ฯ

๑๑ พันสองร้อยสิบสาม ฤๅญตามสังเกตสัน
เดือนหกเพลกระชั้น เต่นั้นท่านเป็นพระราชา ฯ

๑๒ ศุกร์หนึ่งการเสร็จแล้ว เสวยสมบัติผ่องแผ้ว
จัดตั้งพระสงฆ์ ขุนนาง ฯ

๑๓ ทองคำขึงสิบน้ำ หนักทวี
ช่างแผ่หุ้มรัศมี พุทธเจ้า
ทรงนามพระชินศรี สองกาบ ประทับน
สีขาบขาวแดงเข้า รัตหุ้มของเดิม ฯ

๑๔ ฉัตรตาดพวงภูลั่น บุษบา ทองเฮย
ดวงรัตนห้อยบุชา พุทธเจ้า
หิรัญมาศพฤกษา หนึ่งคู่
ต่างประเทศน้อมเกล้า ส่งให้มาถวาย ฯ

๑ ครั้งหลังต้นไม้คู่ สองศอก สูงเฮย
 ฟ้าตาตใหญ่ไร่ดอก ห่มห้อย
 พระราชทรัพย์น้ำออก ทรงอุทิศ
 ทำสักการไม่น้อย มากครั้งหลายคราว ฯ

๑ ไตรเพรสามร้อยถ้วน สั้งจัด
 ฝ่าบาตรเชิงบาตรขัด เรียบร้อย
 ทานทำทั่วบริษัท พวกศิษย์ หลวงเฮ
 กราบพระปักเรียงถ้อย ผ่องพื้นไพร ฯ

๑ หนึ่งสองหนึ่งเจ็ดถ้วน บิ่เกาะ
 ช่างหล่อฐานทาบเกาะ ทับเข้า
 เดือนแปดเจ็ดค่ำเหมาะ วันพฤหัสบดี
 เทผูกถากลาวดร้า ร่วงเนื้อทองกระเด็น ฯ

๑ เดือนสิบสามคำขึ้น บัดทอง
 ซ้อปะทากล้องสอง เทียวตั้ง
 การสมโภชฉลอง ห้าทวน วันเอย
 โชนหุ่นไม้ลอยตั้ง คำแล้วหนังไหม ๗

๑ ดอกไม้ไฟใหญ่น้อย นานา
 พลุดับพุ่มระทา บบร้อง
 ตไลร้อนเวหา กรวดพุง
 พร้อมฝรั่งย่นสูบกล้อง ฉัตรชั้นผเนียงหมุน ๗

๑ เมื่อหนึ่งสองหนึ่งเก้า มะแสง
 เสกตทองแสงเกรง เกือบได้
 รวบรวมห่อขึ้นเต่ง สอบขัง
 เงินและทองประสมให้ หล่อไท่จีนศรี ๗

๑. เสร็จแล้วกาไหล่สั้น ทองคำ
 ยี่สิบบาทงามจำ เกือกแพ้ว
 มะเมียพุทธรูปตำ เรืองลับ ตัวยนา
 บรรจุพระธาตุแล้ว สี่ถ้วนนันฉลอง ฯ

๑. มุงหลังคาจั่วขึ้น เสร็จสรรพ
 ประดับกระเบื้องต่างพร ณเต็ม
 ตรามงกุฎพระขรรค์ พานรับ รongนา
 ตรีมุขะวาบแว้ม ขจิตด้วยกระเบื้องสี ฯ

๑. ผนังในเขียนใหม่ล้วน ทัวสรรพ
 เสาสิบตำลึงนับ ค่าให้
 บัดทองแซกลายสลั เสาละแปด บาทนา
 หมดจดพอคุได้ ภาคพื้นต่างสี ฯ

๑ เจตย์เอียงยอดโน้ม เฉลียงครอม
 รอคอดก่อแก่นอม ขอดไว้
 ตรงเที่ยงเนกเช่นจอม ของเก่า
 คลองเก่าดินถมให้ ก่อสร้างพิหารเก้ง ฯ

๑ ตักหมี่สองแห่งสร้าง ก่อผนัง
 หมี่หนึ่งมีเจดหลัง ครอบถั่ว
 เปลี่ยนกุฎิที่ผู้พัง ของเก่า
 ขาวสอาดงามล้วน ผ่ายเบืองแถบถนน ฯ

๑ กุฎิที่ตำหนักเจ้า สิบเอ็ด หลังเอย
 สองฟากถนนเสร็จ ก่อตั้ง
 จกรมสถานเผด็จ ขวางสกัด
 ยังอีกหมู่หนึ่งยัง ทำนไต้ใหม่ทำ ฯ

๑	๔๕	๕	๕
๑	๕	๕	๕
๕	๕	๕	๕
๕	๕	๕	๕
๕	๕	๕	๕

๑	๕	๕	๕
๕	๕	๕	๕
๕	๕	๕	๕
๕	๕	๕	๕
๕	๕	๕	๕

๑	๕	๕	๕
๕	๕	๕	๕
๕	๕	๕	๕
๕	๕	๕	๕
๕	๕	๕	๕

๑ พินิจสร้างเกือบแล้ว สืบ
 พระศาสดามุนี ยกตั้ง
 ขึ้นสามคำผัดคุณี วันพฤหัสบดี
 เบญจศกกุญยัง รักไฉ่หาญ ฯ

๑ พระสอขำรุดครั้ง ลากมา
 พักวัดสุทัศน์ ก่อนก็
 กรมวรศักดิ์บัญชา เทผูก
 ทองเสกติดกหมี่ หล่อให้สาสดา ฯ

๑ แต่งกาไหล่เช่นไท่ ชินศรี
 เสร็จพักไว้ตามมี ก่อนแล้ว
 โต๊ะตั้งหน้าชุกชี ฐานพระ แก้วนา
 ทิ้งคู่ทองสุกแผ้ว หน้าปลื้มใจชม ฯ

๑ ปิชาตภูวนาถเมือ เมืองเหนือ
 ชินราชยังหลอเหลือ อยู่โน้น
 ชินศรีอยู่ใกล้เกลือ รอกลับ
 เงินหาบแหวนหยกโล้น สอดนิ้วสวมถวายเป็น ฯ

๑ มีรับสั่งอรรถเอื่อน โองการ
 โดยพระราชบรรหาร ดั่ง
 บวชนาคใคร่พบพาน สังฆกิจ
 ภัณฑุกรรมนั้นซ้ สักครั้งอยากเห็น ฯ

๑ บวชนาคอยากจักให้ สงฆ์ทำ
 สังฆกิจภัณฑุกรรม สักครั้ง
 แล้วก็เสียบบมิตำ เรืองสั่ง
 เห็นจักกิตติธรรม เพื่อไ้ผนวชเอย ฯ

- ๑ เอกโททวิตถ้วน ปรีระกา
 อภิเชกปฏินา มุขยน้อย
 สรงสถิตตรางคา พรหมณ้จัด
 ทรงเพ็ชรภรณ์เย้อย ลาดพนแผ่นทอง ฯ
- ๒ ถวายนามไว้ดังนี้ พระพุทธบุษยรัตน์
 จักรพรรดิแก้วมณี มัยเอย ฯ
- ๓ ปรรภการก่อสร้าง วัดถวาย
 พระพุทธบุษยรัตน์หมาย เหล่านั้น
 การใหญ่มากหลากหลาย เหลือที่ ทำนา
 รัชกาลหุดสั้น เสริบข้างบางเหลือ ฯ
- ๔ บิเถาะโพธิ์พชแท้ ดลมา
 แต่ประเทศพุทธคยา อ่าวโพ้น
 รับสั่งพระราช ให้สร้าง
 แทนเช่นวัดประทุมโน้น จักได้ปลูกโพธิ์ ฯ

๑ แดงความประวัติ้น บรรพชา
 เริ่มเรื่องตั้งแต่ปรา รกสร้าง
 พุทธรัตนมหา สถานที่ สถิตเอย
 ของพระบุษยรัตนข้าง นิเวศน์ไว้ในสวน ฯ

๑ พระบาทสมเด็จพระเจ้า จอมภพ
 อาวาสทรงปรารภ เริ่มไว้
 แทนรองพระมณฑป งามเกาะ
 พุทธรัตนสถานให้ กล่าวตั้งนามพิหาร ฯ

๑ เสาศิลารอบชั้น ชานเฉลียง
 ห้าชั้นต้นหนึ่งเรียง รอบดั่ง
 ศิลาสลัประดับเพียง สี่ต่าง ถายนา
 เปนดอกสอดสี่ทั้ง รอบชั้นเชิงผนัง ฯ

๑ ผนังนอกจิตด้วย

หุ้มยอดบัญชรปรา

ลายรูปอย่างพระตรา

พื้นขัดนํ้าอนกถึง

เคลือบ

กฏพริ้ง

จอมภพ

ตลอดชั้นบันได ฯ

๑ เพดานการใหญ่ล้น

แลเหลือบลายจำหลัก

ไม้ที่ไหนดัก

ในโลกเที่ยวสืบค้น

วิจิตรนัก

หลากล้น

แล้วพอ

ห่อนได้ไหนดเสมอ ฯ

๑ มณฑปจักบุหุ้ม

ยังขัดหาคมนํ้า

ใต้ทองจักทรงทำ

มณฑปทองหวังดี

ทองคำ

สี

ทชอ

ให้เสร็จ

สฤษฏีให้คนเห็น ฯ

๑๐ พณังในเขียนเรื่องเจ้า จำปา สักเอย
 พรานหนึ่งได้พระมา เลือดเส้น
 ยิงสัตว์เก็บนonga ขายมาก
 โลहितทาปเว้น ตากลั่นคนภา ฯ

๑๑ เจ้าจำปาสักแจ้ง เหตุผล
 ขอรูปพระทศพล บุษยแก้ว
 มาตบแต่งบวงบลด บุษิต
 ทองแผ่นหุ้มฐานแล้ว ประดับด้วยพลอยหุง ฯ

๑๒ ปางกาลพระเลศหล้า ผ่านภพ
 หนึ่งหนึ่งเจ็ดสี่ครบ วอกแล้
 พระแก้วลูถึงทบ ชูเชิด บุญนา
 สืบเนื่องวงศ์กษัตริแม่ สืบถวัลรัชกาล ฯ

๑ สมเด็จพระเจ้าจอมภาพ
ทรงศรัทธาเคารพ ไหว้
จัดแจงแต่งถว้นครบ แทนเครื่อง ประดับนา
นิลเลือกเจียรไนกัน สกเส้นทำถวาย ฯ

๑ อาการเพ็ชรใหญ่น้อย ท้องค
อย่างใหญ่แปดซ่งตรง หนึ่งน
ขนาดย่อมลดลง เพียงหก ชั่งนา
เพชรหลุดรากลั่น บิได้แสดงมูล ฯ

๑ ปางเมื่อการไถ่ถอน บั้น เสร็จเฮย
สุริย์ใหญ่พอมาบร จบเข้า
เสด็จเพื่อสุริยันต์ สรรพภราช
พอกลับพระโรคเร้า เรื่องไข้ไพรพนม ฯ

๑ หนึ่งสองสามจุดท้าย มังกร
 เสด็จจรไรจร ลับลี
 ละทิ้งพระนคร สมบัติ
 เกษมสุขแต่ก่อนก็ ลับสิ้นสูญหาย ฯ

๑ สมเด็จพระไท่ท้าว เมื่อสวรรค์
 มากยิ่งความอัศจรรย์ ก่อให้
 ผิดแปลกประหลาดสรรพ นรชาติ
 บุญท่านหากทำไว้ ก่อให้เกิดเป็น ฯ

๑ วันประสูติแรกตั้ง ชันสา
 อาทิตย์ดูลยสามนา แม่นถ้อย
 จันทรอัสยชชา เกียงเสพ
 วันท่านสมภพคล้อย เคลื่อนพ้นจากครรภ์ ฯ

๑ พระบาทจอมภพเจ้า ดลสวรรค์
 สิบหกงสานันย์ เทียงแท้
 วันเพ็ญอุตรจันทร์ เกียงเสพ
 ยามหนึ่งประโคมแสร ทานหลวงลับไกล ฯ

๑ เพ็ญเดือนสิบเอ็ดนั้น ควรรนำ
 ชวนครสังเกตจำ ท้วนน้ำ
 วันไทธิเบศร์ทำ ความละ
 ราชประวัติสืบหา คำขึ้นวันครู ฯ

๑ ไทท่านสถิตด้าว แดนใด
 จงทราบความเป็นไป แห่งข้า
 บุญเราสำสมใน เขตยิ่ง ยอดเฮ
 อุทิศถึงผ่านฟ้า เพื่อได้สุขเกษม ฯ

๑ การบุญทำบั้งนี้ เท่าใด
 อุทิศแด่จอมไท เทพท้าว
 เป็นผู้ประเสริฐใน หมู่พวก เรานา
 จงเสร็จประสงคัก้าว ข้ามชนเมืองสวรรค์ ฯ

๑ ความสุขก่อทุกข์ให้ เหลือการณ
 ยามวิโยคสังขาร เกือบใกล้
 อายุไม่ทนนาน พลันดับ เรือนา
 ประทีปกลางลมไชร หอนตึงยืนยาว ฯ

๑ สังขารไม่เที่ยงแท้ พลันดับ
 ตายเกิดนี้คู่ปรับ คู่สร้าง
 เกิดแล้วข้อมแตกยับ ແหลกย่อย
 หมดดับสังขารร้าง สุขล้ำใหญ่หลวง ฯ

๑๑. คนไม่ประมาณแล้ว ความดี
 ขามหนุ่มโรคห่อนทวิ ห่างม้วย
 กายแตกจกฟุ้งมี เปนแน่ จริงนา
 เตรียมคิดถึงตัวด้วย เกิดแล้วพลันตาย ฯ

๑๒. สังขารไม่เที่ยงแท้ คงทน
 หนึ่งย่อมนำทุกข์ดล ส่งให้
 เปนของไร้ตัวตน ชนห่อน หวงนา
 เห็นแน่ตามจริงไซ้ นี้แท้ความดี ฯ

๑๓. บัญญาความรอบรู้ ของสัจ
 เพลเครื่องหม่นหมองจัด หมदन้อย
 อินทรีย์หกลกัถ คอยปิด ระวังนา
 สรรพเครื่องหม่นหมองด้อย ชัดทั้งสละเสียบ ฯ

๑ ขกธรรมสืออย่างแล้ว อันใด
 จักเพิ่มความผ่องใส ภพหน้า
 แต่สัตว์ที่หมุนไป ยังชาติ
 กำจัดทุกข์ภัยกล้า เครื่องร้อนผ่อนหาย ฯ

๑ เบญจันธ์ก่อทุกข์พร้อม ไหลมา
 ทุกข์เกิดเพราะตณหา ยึดมั่น
 ทุกข์ดับเพราะปฏิบัติ เปนท่าม กลางแฮ
 มรรคแปดประการนั้น แจกแจ้งทางกลาง ฯ

๑ ชนไม่ประมาทแล้ว ความดี
 เปนกุศตราศี ไหญ่กว้าง
 อับปรมาทไม่มี สิ่งเทียบ เสมอณา
 เณรเช่นรอยเท้าช้าง อันล้วนประชุมลง ฯ

๑ อัปมาทถีนโกลี นฤพาน
 ประมาทมัตยผลาญ จีพสัน
 ไม่ประมาททนกาล ยาวยัด
 ใครประมาทจีพหวัน เช่นคล้ายคนตาย ฯ

๑ ใครรู้ความต่างแล้ว จงจำ
 บัณฑิตท่านชักนำ บอกไว้
 ไม่ประมาทเร่งทำ สิ่งชอบ เลียนา
 อัปมาทนั่นไซ้ ปรากฏแล้วควรแสวง ฯ

๑ เอวังดังที่ได้ แสดงเข็ญ
 พอเพื่อความหวังเพียร เท่านั้น
 เกิดดับเครื่องหม่นเวียน ของสัตว์
 เรียงเรื่อนำมาช้ ประวัติแจ้งเกิดตาย ฯ

๑ กำหนดสืบทแต่ นาฬิกา
 เริ่มแรกแต่พรรณนา เรื่องนี้
 เป็นสังเวคกถา ประการ
 ภาษิตบัณฑิต เพื่อให้ภริมย์ ฯ

